

HALGRIMUR HELGASON

**Priručnik
plaćenog ubice za
čišćenje kuće**

Prevod s engleskog
Nikola Živanović

Beograd
2016.
DERETA

Za Barbaru Tejlor

TOKSIK

Majka mi je dala ime Tomislav, a otac mi se prezivao Bokšić. Nakon nedelju dana u Sjedinjenim Državama, postao sam Tom Boksik. Što je onda postalo Toksik.

Ono što sam danas.

Često se pitam jesam li ja taj koji je otrovao svoje ime ili je moje ime otrovalo mene. U svakom slučaju, donosim opasnost. Barem tako Munita kaže. Moja draga bombica, zavisnik je od opasnosti. Munita je živela u Peruu dok njena porodica nije stradala u terorističkom napadu. Potom se preselila u Njujork i našla posao na Volstritu. Spletom čudnih okolnosti njen prvi radni dan bio je 11. septembra. Na našem prvom zajedničkom putovanju u Hrvatsku bila je svedok dva ubistva. Moram priznati da je jedno od njih mojih ruku delo, ali drugo se desilo sasvim slučajno. Smatrao sam, zapravo, da je to prilično romantična scena. Večerali smo u Mirkovom restoranu kad je momku za susednim stolom metak prosvirao mozak. Nešto njegove krvi prsnulo je u Munitinu čašu vina. Nisam joj rekao. Ionako je pila crveno.

Kaže da nije luda za nasiljem, ali ipak mislim da je privlačim zbog svoje toksične prirode. Bombardovanje je osnova naše veze; seks je uvek eksplozivan. Moja Munita je putena devojka i privlači pažnju. Muškarci je uvek zagledaju. Kao mnoge iz Lenje Amerike – niska je, a neki ljudi su je čak nazvali debelom, ali ti ljudi nisu mnogo pričali posle toga. Kada ide ulicom, mogu da čujem njene grudi. *Džag-džag, džag-džag*. Meni je to najdraži zvuk u Americi. Kad nosi tesnu narandžastu majicu, drugi ga takođe mogu čuti. Pri prvom susretu imao sam utisak da sam je ranije video. Pre nego što se venčamo, pitaću je da li je ikada glumila u porno-filmu i da li mi je poznata s interneta.

Ono što moju Munitu Bonitu čini savršenom jeste to što joj je porodica mrtva. Nema tašte, nema šuraka, nema večera za Dan zahvalnosti, dečjih rođendana, niti venčanja kojima treba prisustvovati, što bi značilo stajanje na nekom glupom travnjaku, po upeklom suncu, sa pedeset ljudi na grbači.

Da, Munitu Rozales privlače muškarci od pištolja. Pre mene, vidala se sa nekim Talijanom sa Long Ajlanda (za nas je „Italijan” postalo „Talijan” pošto je Niko slučajno upucao „I” na natpisu iznad njihovog restorana). Njegov CV je bio daleko kraći od mog, ali pretpostavljam da bih ipak mogao da ga nazovem kolegom. Ja sam, kako to kažu na hrvatskom, *plaćeni ubojica*. U Njujorku to zovu ubica po ugovoru. Otkad sam stigao u Njujork pre šest godina, pravim posao pogrebnim preduzećima. Čak sam razmišljao o tome da napravim dogovor sa jednim od njih, i rekao Dikanu da bi trebalo krišom da kupi jedno. Tako bismo mogli dodatno da zaradimo od naših žrtava. Overi lika i tutanj... u banku.

PRIRUČNIK PLAĆENOG UBICE ZA ČIŠĆENJE KUĆE

Da vam kažem nešto o svom poslu. Tokom nedelje radim kao konobar u *Zagrebačkom samovaru*, našem prelepom restoranu u 21. ulici. Engleska reč za *konobara*¹ savršeno opisuje moj posao pošto najveći deo vremena provodim *čekajući*² sledeći posao, što može da bude prilično dosadno. Balkanska životinja, kakva je moja duša, uvek je željna plena. Uznemirim se ako tri meseca prođu a da ne opalim iz pištolja. Moja najsporiya godina bila je 2002: samo dva ubistva i jedan promašaj. Još uvek žalim za njim. U ovom poslu promašiti metu može biti kobno. Ne treba ti neki ranjeni psihopata koji unaokolo traži da kupi metak sa tvojim imenom. Ljudi se ponekad uznemire ako primete da pokušavaš da ih ubiješ. Ali, verujte mi, moj promašaj iz 2002. postao je moje prvo ubistvo 2003. Danas, nikada ne protraćim metak.

Vidite, ja sam ono što zovu trostrukim šestometkašem. Rekli su mi da je to rekord na Menhetnu. Neki Talijan po imenu Perozi postao je dvostruki šestometkaš, kada je Džon Goti ubijen u Kvinsu, ali nikada niko nije postao trostruki dok se nije pojavio Toksik. Zapravo, mislim da Talijani nisu kakvi su nekad bili. Kada o nekome snime više filmova nego što upuca ljudi, taj je završio svoje. Kroz dvadeset godina i mi ćemo imati sopstveni šou, poput *Porodice Soprano: Porodica Sliško*. Ali onda ću se ja zvati Lak na Okidaču, biću navučen na vijagru i imaću žensku frizuru.

Objašnjavam Muniti da je šestometkaš borac za životnu sredinu. Ja sam borac za očuvanje životne sredine. Ne želim da dodam nepotreban pucanj inače bučnom gradu. Rekao

1 *Waiter* (engl.) – Konobar. (Sve napomene u tekstu su prevodiočeve.)

2 *Waiting* (engl.) – Čekati.

sam joj ovo na našem trećem sastanku pošto me je po treći put pitala čime se bavim. Bilo mi je potrebno četiri nedelje telefonskih poziva i jedna brza provala u stan da je izvedem na četvrti.

Izvinjavam se, zaboravio sam. Šestometkaš znači da svaki od šest uzastopno ispaljenih metaka rezultira sahranom. Šest metaka, šest sahrana, uplakanih udovica, venaca, i svega.

Sa rekordom poput mog, Dikan je trebalo odavno da me unapredi, ali mufljuz je zadržao ko guzica bez šupka. Jebeni Prstolizac. To je nadimak koji smo mu dali zato što oliže svoje kratke, debele prste na kraju svakog obroka. Ali jedino što ikad kaže je: „Toksik je dobar konobar. Nikada ne promaši porudžbinu.”

Sa zadovoljstvom ću izvršiti Bilićevo naređenje kada ga dobijem i staviti tačku na život Prstolisca.

Trudimo se da budemo ŠMP (Što Manje Primetni) dok radimo svoj posao. To znači da obično pokušavam da oba- vim posao u privatnosti hotelske sobe, u kolima ili domu te osobe. Po mogućstvu bez svedoka. Ako to nije moguće, često pozovemo žrtvu u naš restoran. Šala sa „poslednjom večerom” je uobičajena. Posle večere donesem mu račun za ceo sto, sumu koja je toliko visoka da oni uvek više vole da je plate svojim životom. Pozadi imamo posebnu sobu u koju ih vodimo. Zovemo je Crvena soba, mada je zelena.

Kao što možete da pretpostavite, nema redovnih mušterija u *Zagrebačkom samovaru*.

Uzged, naziv mesta je sasvim glup pošto je „samovar” ruski čajnik i nema nikakve veze sa *hrvatskom* kulturom, ali Dikan misli da je baš pametan. „Glupost je najbolja maska”, voli da kaže.

Iako još čekam jebeno unapređenje, ne mogu zaista da se požalim. Dobre su pare a hrana je, naravno, izvrsna. Imam veliki stan u Vusteru i Springu, lokaciji za koju je Munita spremna da se pojebe, i volim *Bučnijork*, mada mi moja jebena otadžbina nedostaje svakog jebenog dana. Ali ove godine mi se posrećilo sa kablovskom, pa sam otkrio da HRT i splitski Hajduk mogu da gledam na fletskrinu kod kuće. Majka me zove jednom godišnje da me pita kada se vraćam na studije. To na hrvatskom znači „nema više para”. Čim prekinem vezu, pošaljem joj 2000 dolara preko interneta. Školarina plaćena za narednu godinu.

Živi sama, sa mojom malom debelom sestrom. Moj otac i brat su poginuli u ratu. Potičem iz porodice lovaca. Moj otac je bilo Titov lični lovočuvar. Tito je bio na čelu moje bivše otadžbine, Jugoslavije. Umrla je ubrzo posle njega, kao tužna stara udovica. Tito je voleo medvede. Posebno mrtve. Nikada nisam imao prilike da upucam nekog, ali kada sam bio dečak, otac me je često vodio u lov na svinje. „Divlja svinja je kao žena”, govorio je. „Moraš da se pretvaraš da ne želiš da je upucaš. Tako da ćemo ovde samo čekati.” On je bio veliki *čekač*. Baš kao i ja.

Vidim sebe kao lovca. Posao mi je da ubijam svinje.

ZAJEB

Ali sada sam u nevolji. Prvi put u mojoj besprekornoj karijeri. Vozim se u službenom autu, prelazim most Vilijsamburg, Menhetn iza mene. Munita mi je u ušima, njeno telo mi je u mislima, a moje oči su na svinjskom potiljku vozača Radovana. Metak bi se namučio sa ovom glavudžom. Poslepodnevno sunce Menhetna baca senke solitera na površinu vode.

„O, dušo, nedostajaceš mi”, Munita šapuće za svojim stolom na dvadeset i šestom spratu Tramp kule. Pre dve godine počela je u prizemlju. A ipak, nikada nije gostovala u Šegrtu³. To je moja Munita. Nema šanse da ti se ne dopadne. Glas joj je malo indijski, ali akcenat je sasvim peruanski. Majka joj je iz Bombaja i ima indijsku maslinastu boju kože, softver koji može da te ohrabri da odeš do Severnog pola u autiću za golf sa predsednikom Bušom za volanom.

3 *The Apprentice* – Šou-program u kojem se nekoliko kandidata takmiči da dobije posao kod finansijskih magnata. Donald Tramp je bio voditelj programa i glavna zvezda emisije.

„I meni”, odgovorio sam, ali ne baš u potpunosti siguran da li govorim 100% ispravan engleski. Ali verujem da sam u pravu. Nedostajaću sam sebi. Nedostajaće mi moj veliki život u velikom gradu.

Idem u izgnanstvo. Nestajem na neko vreme, najmanje šest meseci. Na mojoj avionskoj karti piše: Njujork–Frankfurt–Zagreb. Potpisao je Dikan. Sakriću se pod majčin kuhinjski sto s pištoljem u ustima. Zajebao sam stvar. Ili me je neko zajebao. Ono što je trebalo da bude ubistvo #66 bio je promašaj. Nemojte da me shvatite pogrešno. Bez problema sam smestio metak u glavu tog tipa, ali bilo je ozbiljnih posledica. Ispostavilo se da je Poljak brkajlija zapravo FBI brkajlija. Ono što je trebalo da bude svetlo i sunčano ubistvo usred bela dana postalo je noćna mora. Odneo sam ga do deponije u Kvinsu, stavio pod hrpu lažnih levis farmerki, a potom prekrrio njegovo ružno lice „pepsi maks” suncobranom. Na putu do kola primetio sam nekoliko njegovih prijatelja koji su zakasnili na ovu sahranu bez kovčega. Moje hrvatsko srce prebacilo je ploču sa valcera na ded-metal i brzo sam se okrenuo. Narednih deset minuta jurio sam kao na olimpijskoj trci sa preponama za gojazne, preko otpadaka nekih šest hiljada njujorških porodica, sve vreme krećući se ka reci, da bih napokon našao sklonište u zardalom starom kontejneru, punom dotrajalih plišanih meda, koji su, začudo, mirisali na grilovani sir. Smrdljivi pajkani su blokirali zonu, tako da sam morao da zanoćim s njima. Bila je to neprospavana noć s pogledom na horizont Menhetna, s hladnim kontejnerom i smrdljivim medama. Miris hrane je za prazan stomak isto što i parfem za erekciju.

Izjutra je bilo ljupko videti kako se pale svetla u kancelarijama zgrade Ujedinjenih nacija, jedno za drugim, njihov odraz na Ist Riveru, zamućen u vodi. Bilo je još vremena do svitanja. Pretpostavljam da sve svetske nacije imaju svoje kancelarije u ovoj zgradi i svetla u njima programirana su da se upale u isto vreme kada sunce izađe u zemlji kojoj ta kancelarija pripada. Video sam 156 svitanja te noći. Pre 157. već sam bio u reci. Ledena hladna struja odvukla me je do druge deponije, pune nekakvih kablova.

Na ulazu u tunel Midtaun, uhvatio sam taksi. Vozaču je smetalo što mi je odeća sasvim mokra, ali izvukao sam pištolj i začas se osušila.

Toksik putuje pod imenom Igor Ilić. Ovoga puta rođen je u Smolensku 1971. Rođen sam svuda po svetu. Jednom sam imao nemački pasoš sa kojim je išlo i prilično lepo detinjstvo u Bonu, tadašnjoj prestonici. Čak sam se potrudio da, putujući kroz dolinu Rajne, izmislim nekoliko idiličnih sećanja na detinjstvo. Otac Diter je radio kao portir u ruskoj ambasadi, a majka Ilze bila je šef američke ambasade. Svake noći su vodili hladni rat, dok sam ja bio Berlin, sa zidom između moja dva oka. Mada nisam glumac, nemam ništa protiv toga da s vremena na vreme dobijem novi život. Zapravo, uvek sam uživao u tom delu svog posla. Odmorim se od sebe. Osim '99, kada sam proveo vikend kao Srbin. Tada sam zaista želeo da ubijem čoveka u kog sam se pretvorio.

Mada me rađaju po raznim gradovima, uglavnom koriste istu godinu rođenja, pravu: 1971. Rođen sam dan pre nego što je Hajduk napokon osvojio prvenstvo, posle nekih

dvadeset godina čekanja. Moj otac, fudbalski fanatik, verovao je da donosim sreću i nazvao me „Šampion”.

Auto-put vijuga kroz Bruklin. Gledam u reklamne panoje skoro sa suzama u očima. Jednostavno ne želim da ostavim ovaj grad. Prošli smo veliki plavi bilbord: „Ajvitnes njuz⁴ u sedam – VABC-TV Njujork”. Tri dana zaredom moje lice je bilo tamo, „... u mafijaškim krugovima poznat kao ‘Toksik’.” Ali to je uvek bilo samo na blic. Nije bila velika priča, kao one koje rade o masovnim ubicama. Ti momci su postali slavni preko noći, dok poštene i radne ljude u poslu plaćenih ubica pomenu samo uzgred. Nacija koja sve procenjuje novcem uvlači se amaterima umesto nama profesionalcima. Pretpostavljam da nikada do kraja neću razumeti ovu zemlju. Volim Njujork, ali ne kapiram ostatak.

Brzo napuštamo predgrađe i ulazimo u zemlju poletanja i sletanja. Igorov pasoš leži u mom džepu, kao „guči” torba kineske izrade. Ispod nje moje srce udara u ritmu sumnje.

„Doviđenja”, kaže Radovan ispred Terminala za međunarodne odlaske. Zabranjujem mu da me prati unutra. Njegove naočare vrište ko peder na usijanom limenom krovu, prizivajući FBI. Gluperda ne može da se pretvara da je glup. Jutros sam obrijao glavu i dao sve od sebe da se obučem kao Rus: crna kožna jakna, najružnije farmerke koje sam imao i putinovske puma patike.

Pre nego što sam otišao, zastao sam na vratima, okrenuo se i poslao oproštajni poljubac svom fletskrin TV-u. Munita me je pitala da li može da mi pripazi stan dok nisam tu, ali sam odbio. Nismo još uvek toliko bliski. Seks-bomba ne

4 *Eyewitness News* – Vrsta novinskog televizijskog izveštavanja uživo sa gradskih ulica, punog akcije, koje obično emituju manje lokalne TV stanice.

može da otkucava šest meseci bez eksplozije, a ja ne želim da neki peruanski kurčić briše svoj prljavi znoj posle seksa mojim prada peškirimama.

Prijava ide glatko. Glupa plavuša s dubokim rupicama na obrazima kaže mi da ne brinem za torbe. Videću ih ponovo u Zagrebu. Izgleda da za prtljag postoje direktni letovi Njujork–Zagreb. Imigracija zahteva samokontrolu. Nameštam Igorov izraz lica dok se policajac oduševljava kineskom rukotvorinom. Onda me dva nadmena tipa iz obezbeđenja teraju da im predam telefon, novčanik i sitninu. Jaknu, kaiš i patike. Usred mog prebrojavanja novčića zapazili su predmet zbog kog mi je srce prebacilo sa sambe na rok. Ispostavilo se da moje najružnije farmerice sadrže i jedan metak, divni zlatni devetomilimetarski metak iz poluautomatskog HP brauninga koji mi je Davor pokazao kada sam došao u Njujork.

„Šta je ovo? Ovo je metak! Zar ne?“, pitala me je sitna latino žena sa Long Ajlanda svojim groznim uličnim naglaskom.

„Oh... da. To je... suvenir“, odgovorio sam.

„Suvenir?“

„Eh... da. On... on je izvađen iz mog mozga“, rekao sam, pokušavajući da izgledam kao da mi je naneo trajno oštećenje.

To prolazi kod nje, i nakon masaže celog tela, pušta me da prođem.

Nikada se nisam navikao na ove fore putovanja bez pištolja. Nije u ljudskoj prirodi da prelazi granice ili okeane nenaoružan. Zbog jebenog 11. septembra zaista poželim da upucam Bin Ladenu. Ali ne mogu, pošto je zabranjeno nošenje oružja u avionu.

Tek što sam počeo da se radujem Zagrebu, iznenada se pojaviše dva federalca probijajući se ka ljudima koji su sa kartama u rukama stajali na bordingu. Ja sam bio poslednji u redu. Nema sumnje da su to *oni*. Mogu da nanjušim agente u civilki sve do Džersija, ko kuja u teranju. Obučeni su u obične H&M jakne i naočare za sunce, s nakalemljenim klasičnim FBI frizurama pravo iz Di-Sija. Izgled tipa: „zvanično neformalan”, prilično uglancan i pomalo kovrdžav, kao Majkl Kiton u *Četvorica kao jedan*.

Odmah se saginjem i zaklanjam iza putnika koji čekaju, podižem torbu i idem ka kapiji, u suprotnom smeru od tajnih agenata. *Doviđenja, Zagrebe*. Srce mi jako kuca, ali ne dozvoljavam sebi da pogledam unazad. *Nikad se ne osvrći kad si u opasnosti!*⁵ Imala je majka običaj da kaže. Hodam nekih jebelih šest minuta, moja obrijana lobanja se usput pretvara u jebenu fontanu. Hodnici aerodroma su beskrajni. Ljudi zure u mene kao da nosim Sadamova muda u torbi. Najzad opazim znak za toalet i brzo skrenem ulavo. Unutra dolazim do daha i brišem ćelu. Dok suše ruke, tri biznismena me posmatraju kao da sam ruski trgovac oružjem koji čeka kupca. Konačno se ponovo otiskujem na otvoreno more. Nije sigurno. Čim sam spazio jednog Majkla Kitona, odmah sam požurio natrag u toalet. Na sreću, nije me video. Samo je prolazio tuda.

Ulazim u jednu od kabina i pretvaram se da radim ono o čemu razmišljam. Šta dođavola sada mogu da uradim? Nikako ne mogu da se vratim do svoje kapije. Isuviše je

5 *Don't Look Back in (d)Anger!* – Igra reči i aluzija ne čuvenu pesmu benda Oasis.

rizično. Kiton će me čekati tamo, smešićemo se ko blentavi rođaci. Ali šta onda?

Odgovor mi dolazi u obliku opasača, dela opasača koji mi se predstavio ispod pregrade između dve kabine. Čekam nekoliko trenutaka i molim se Bogu. Najzad vlasnik opasača završava i napušta svoju kabinu. Pošto otvaram vrata, naše oči susreću se u ogledalu iznad reda lavaboja. Izgleda da me je Bog čuo: baš kao i Igor, čovek sa opasačem je obrijan do glave. Dva ćelava i buckasta saputnika, izgledaju prilično slično, mada čovek sa opasačem nosi skoro nevidljive naočare i nešto je stariji od Igora. Ali posle ovoga neće mnogo ostariti. Igor ga sređuje skoro nečujnim udarcem u potiljak, tačno ispod G-tačke. Naočare mu upadaju u lavabo a glava udara u ogledalo. Nema krvi. Momak je prilično krupne građe, čak i krupniji nego ja, ali ipak uspevam da ga ubacim u onu istu kabinu gde je izbacio svoje poslednje govno na ovom svetu, i zatvaram vrata za sobom.

Opipavam mu puls. Nema ga.

Adrenalin pumpa sporije, poprilično sam užasnut kada shvatam da je #67 sveti čovek. Nosio je beli sveštenečki okovratnik, crnu košulju, crnu jaknu, crni sako, crni kaput. Bela koža. Potražio sam njegovu kartu, pasoš, i *opa!* Toksik Igor je imao novo ime: prečasní Dejvid Frenkli. Rođen u Vijeni, Virdžinija, 8. novembra 1965. Može da prođe. Nikada nisam bio Amerikanac do sada. Gde je krenuo? „Rejkjavik”, kaže karta. Zvuči kao Evropa. Uz nešto teškoće ipak uspevam da skinem kaput i sako sa buckastog torzoa svetog čoveka i počinjem da mu otkopčavam košulju. Opet me obliva znoj i dišem kao vepar. Pravim kratku pauzu kada čujem kako neko ulazi u toalet i pokušavam da sakrijem

PRIRUČNIK PLAĆENOG UBICE ZA ČIŠĆENJE KUĆE

svoje teško disanje iza zvuka njegovog pišanja. Potom sledi brzo povlačenje vode i sušenje ruku.

Čim je postalo bezbedno, izašao sam iz JFK toaleta kao ponovo rođeni hrišćanin, sa oreolom oko vrata i novom misijom u životu: Kapija br. 2.